

ELSŐ FEJEZET

Mata Hary halálbüntetést kér, mire enyhén szólva kivezetik

– Nagyon helyes, hogy a tetemet már előkészítették a boncoláshoz. Örülök, hogy végre rend van a kórházban. Fogjunk hozzá, uraim. A lelet szerint ez itt egy negyvenöt év körüli, anaemiás egyén, causa mortalis: előrehaladott atrophia...

A kórboncnok felemelte kését, lehúzta a leplet, ám ekkor legnagyobb csodálkozására a halott felült, és mutatóujját figyelmeztetően kinyújtva, így szólt:

– Pardon, a boncolás előtti illem előírja, hogy bemutatkozzam.

A tanár szigorúan összevonta két szemöldökét, és a meghökkent kórházi szolgára nézett.

– Marcel! Hogy kerül ide egy jól nevelt női hulla a középkorúnak jelzett negyvenöt év körüli egyén helyére? Uraim! – És az orvosokhoz fordult, választ sem várva: – Iménti kijelentésemet visszavonom: a kórházban mégis rend.

– Nem is szólva az ablakokról – jegyezte meg egy tetemtől szokatlan, szemrehányó heveséssel a halott –, amelyeket legalább két hete nem pucolt meg senki. Névem Prücsök, mely titkos megjelölés nemzetközi kémnők számára.

– Hogy kerül ön a boncolóasztalra? – kiáltotta a kórházi szolga.

– Belopóztam, kérem, éjszaka, mivel hírhedt kémnő vagyok, és fontos hadititkokat akartam itt kilesni. Ez kötelező, mert megbízóm, akinek rém vastag a szemöldöke, miszter Iksznek hívják, olykor kacag, mindenkit megölet, és egy feltűnően tuskólábú illető, beteg rokonaim révén zsarol.

– Még mindig nem értem – mondta az orvos kollégáinak. – Úgy tudom, hogy a katonai ügyészség kórházának nincs elmeosztálya.

– Lehet, hogy más helyről szökött el.

Közben Marcel, a szolga telefonált a rendőrségre. A boncolásra szánt halott természetesen ott volt a helyiség sarkában, egy koporsó mélyén, csakúgy, mint máskor. Ez a leány egyszerűen a helyére feküdt.

– Kérem, tessék elhinni, hogy én az ágyúgyártás vegyi receptjéért lopóztam be... – állította türelmetlenül, kissé siránkozva a jól nevelt tetem.

– Feltéve, hogy a legfelsőbb katonai körök valami rejtélyes oknál fogva a hullakamrában őrzik fontos irataikat – felelte szigorúan a tanár –, mondom, még ebben az érdekes esetben is ragaszkodnom kell ahhoz, hogy ön nyomban elhagyja a boncolóasztalt, hátborzongató tervét későbbre halassa, és egyedül vagy ápolójának kíséretében távozzék.

– Jusst sem – felelte a halott, és kiöltötte a nyelvét az orvosok felé, ami helyénvaló, ha valaki lázas, vagy gyomorrontásáról szeretne véleményt, de a kislány nem volt lázas, és gyomorrontásban sem szenvedett. Az orvosok egyhangú villámdiagnózisa szerint itt egy igen súlyos, „előrehaladott nevetlenség” csúf kísérő tünete lépett fel.

A káplár kíséretében sietve jött az őrség. Az ijedt szemű, fekete lány csüggedten lesodorta magáról halotti leplét, és kiderült, hogy kopott és rongyos fekete ruhát visel, továbbá legalább negyvenötös számú, kiselejtezett férficipőt. E férficipőt bizonyára játékkártyákkal tette vízhatlanná, mert a talp egy lyukas részén a vörös király tekintett ki mélabúsan, mint a Héttoronyba bebörtönzött uralkodó, valamelyik történelmi dráma nyílt színi változásában.

A tanár nem szívesen állt ott, mert idegenkedett az olyan jelenetektől, amikor az őrség megbilincseli és elhurcolja a kémnőt, akit hibbantsága sem óvhat meg a biztos golyó általi haláltól. Ezért kissé elfordult.

Igen meglepődött azonban, amikor a vörös hajú káplár így kiáltott dühös hangon a nemzetközi kémnő felé:

– Na megállj, te taknyos! Hát még ide is bejöttél?

– Kérem – hebegte ijedten a kémnő –, én a repülőgépgyártás vegyi képletét akarom ellopni, és az angol szerviz tagja vagyok. Fogassanak el, és hallgassanak ki... Tudom a halálsugár titkát... A Zöld Kacaj vagyok...

A káplár azonban rögtönítélő önbíráskodással és azon a recsegő hangon, amellyel a vincennes-i erőd udvarán tüzet vezényelnek az elítélttel szemben, így kiáltott:

– Kirúgni a pimaszt!

... És az ítéletet nyomban végrehajtották. Az elítélt számos utolsó kívánságot sikoltozott, de ezeket nem teljesítették.

Azért lehet, hogy magától is teljesedni fog némelyik, hiszen nincs kizárva, hogy egy porkoláb kötelességteljesítés közben szélütést kap. Ez esetben cipőben hal meg, ami nagyjában, de nem részleteiben egyezett volna a halálraítélt utolsó kívánságaival.

MÁSODIK FEJEZET

A Zenélő Patkány, a Zöld Prücsök és az Álmos Elefánt

A világhírű kémnő elsősorban keservesen bőgni kezdett. Úgyszólván bömbölt, mint valami megfenyített, komisz gyerek, és az emberek, akiknek sejtelmük sem volt, hogy ez a kócos kamaszlány világhírű kémkedéssel foglalkozik, hatalmas cipőjében

egy titkos vörös királlyal, kíváncsian megálltak arramenőben, hogy szemügyre vegyék a kidobott egyén bömbölését, a vörös káplár élettartamával kapcsolatos hátborzongató jövendölését, ruhájának gépies porolgotása közben. Erre a járókelők felé kinyújtotta a nyelvét, szintén hűjával a láz vagy gyomorrontás megfelelő indítóokainak.

Szerencsére odalépett a lányhoz egy bronzarcú, vállas egyén, akit Szivar néven jól ismert mindenki a kikötőben, és halkán, megnyugtatóan odasúgta a híres kémnőnek:

– Te egy nagy ló vagy, Prücsök, és gyere, mert képen ütlek!

Megjegyzem, ez a Szivar két év előtt úgy fejbe ütötte Honoluluban a vámházraktárnokot egy iratszekerénnyel, hogy ez az ember azóta percenként csuklik, amiről különben a stockholmi orvosi szemle húsvéti számában igen mélyenszántó értekezést írt egy Nobel-díjas tudós. De áttekinthetetlen mindazok száma, akiknél különleges kísérő tüneteket okozott, ha Szivar egy vagy más okból fejbe ütötte őket, anélkül, hogy az illetőkről később tudományos szakmunkát tettek volna közzé, aminek legfőbb oka a világon megjelenő orvosi folyóiratok aránylag korlátozott száma.

A lánynak, úgy látszik, e komor jassz teljesítményei nem imponáltak, mert még harsányabban bőgött, és apró öklével belevágott a bronzarcú széles mellkasába.

– Semmi közöd hozzá! Eredj a fenébe!

Miután már több járókelő érdeklődve nézte a toprongyos hírszerző sivalkodását, Szivar, régtől fogva az egyszerű megoldások híve, felkapta a lányt, és a sértegetések özönének fittyet hányva, elvitte egy közeli sikátorba, a talpára helyezte, és roppant tenyerét felemelve ráfordult:

– Mos már elég legyen, mert megjáród!

Mivel erre a lány apró kezével úgy vágta pofon, hogy csak úgy csengett, Szivar elhatározta, hogy felhagy a terrorral. Azért, amennyire egy pofon után ez lehetséges, zord fensőbbiségét megőrizve, ezt kérdezte:

– Mit bőgtél, mi?

– Kirúgtak.

– Az látszott messziről is. – Mentek szóltanul.

Lejtősödő sikátorok deltájában mind szélesebbre tágult a hatalmas kikötő panorámája, mozdulatlan hajórengetegével, ahogy álmosan feküdt a déli napsütés csillogó, sárga mezőjében.

– Azért volt – szipogta a leány –, mert Mathias mondta, hogy itten olyan nagy ügyészségi kórház van, ahol kémeiket gyógyítanak. Azt mesélte: lehajtott fejjel jól öltözött urak és finom dámák mennek a fegyőrök között, de nem szabad nekik semerre sem nézni, csak a földre. Nem is beszélhetnek, csak éppen megoperálják őket, és plombálják a fogukat, mielőtt a kivégzés kezdődik.

– Ez marhaság!

– Én is úgy gondoltam. De ez a Mathias mégiscsak szakmunkás a rabegészségügyben, mert úrvezető.

– Sofőr?

– Nem. Sofőr az taxit vezet, viszont ő ügyészségi halottakat szállít a fekete autón, amin nincsen taxamérő óra, és nem is teherautó. Tehát, aki ott sofőr, az úrvezető. De a fontos az, hogy ért a fegyházhoz. És ő mondta, hogy aki ide belopódzik, az haditörvényszék elé kerül. És hogy ott a pincében tartják a fát meg a szenet. Akkor már a főkapus többször is kidobott, egy ronda, vörös káplár. Erre elhatároztam, hogy bemászok a pincébe. Én ugyan a fához akartam, esetleg a szénhez, de hát úgy adódott, hogy a boncolási kórterembe kerültem.

– Te miket csinálsz! – hüledezett Szivar, a gondolatra is megborzadva.

– Már transzíroztak volna, ha nem szólalok meg. Mert egy lepedő alá feküdtem valamelyik asztalon. És akkor mondtam, hogy én hírhedt kémnő vagyok, aki a kórház hadititkait akarom kilesni. Erre ahelyett, hogy kihallgatni vittek volna, és akkor megmondom a vizsgálóbírónak, amit akarok, inkább megfogtak és...

– Kirúgtak. Innen ismerem az esetet. Meglátod, még bajod lesz, mert úgy bezárnak ilyesmiért, hogy megemlegeted.

– Az is mindegy nekem. Beszélni muszáj a vizsgálóbíróval. A papámat nem hagyom. Te talán hagynád a papádat, ha bezárnák?

Szivar kissé elgondolkozott a feltett kérdésem.

– Volt ilyen eset a családban. És hagynom kellett.

– De az enyém ártatlan. Én bizonyíték nélkül is tudtam. De most van bizonyítékom.

– Azonban nem tárgyi. Csak egy tetem. Illetve, amit ez a tetem vallott. Márpedig halála után nem lehet vallomására megesketni még egy tetemet sem, tehát ez a bizonyíték nulla. Illetve hulla.

– Ha tehát nem hiszel benne, eredj a fenébe, Szivar. Nem vagy a barátom.

– Hülye vagy. Én hiszek a papád ártatlanságában. De hol a hivatali tekintély, melynél fogva felmenthetem? Nekem a bíróságnál csak, mint vádlottnak jutott döntő szerep.

Így ültek. A komor jassz megvakarta a fejét, amitől sapkája tarkójára csúszott. Aztán elővett a füle mellől egy cigarettát, és rágyújtott.

– Már nekem megint van tervem – szólta felcsillanó szemmel a leány.

– Ajjé – jegyezte meg borúlátóan Szivar, ez az amúgy is komor jassz. – Neked olyan terveid vannak, hogy hidegrázást kap az ember. Talán megint elfogatod magad?

– Nem! – mondta lelkendezve a leány. – Téged fogatlak el!

– Ez nagyon kedves lesz – válaszolta Szivar teljesen lehangoltan. – Habár, az én ártatlanságom bizonyításával nehezebb dolgod lesz, mint apád ügyében.

– Nem lesz nehéz – felelte egyre lelkesebben a leány –, mert rablógyilkossággal foglak vádolni, és abban ártatlan vagy.

– Lehetséges – felelte egyre lehangoltabban a jassz –, azért mégse bolygassuk a priuszomat. Tervej ki valami mást, hiszen neked annyi marhaság jut az eszedbe.

– De ez mindennél tökéletesebb.

– Nézd – mondta Szivar, és felállt zsebre dugott kézzel –, nekem elegendő van belőled. Én torkig vagyok. Mi a fenét dajkállak én, és drukkolok, amíg te hülyeségekkel lopod a napot.

– Hívott valaki?

– És továbbá pimasz vagy, tehát befejeztük. Nem fog röhögni rajtam az egész kikötő temiattad.

A lány szemében megjelent két bús könnycsepp.

– Igazad van. Hát eredj csak... én mindenkinek a terhére vagyok. Ha lenne kutyád, azért tán eljőnnél az ügyészséghez.

Szivar idegesen forgatta a fejét, és leharapta egy szalmaszál végét, amit a zsebében talált.

– Mit bógsz megint?!... Te állandóan bógsz. Kis mafla. Miféle terved van... mi?

– Hogy én szólok egy rendőrnek az utcán, és rád mutatok, miszerint rabló vagy és gyilkos. Erre elfog. Én mint panaszos a vizsgálóbíró elé kerülök, és akkor elmondom, hogy újraperter vegyen fel az apám ügyében.

– És akkor újrakirúgás lesz, míg engem szándékos hatóságvezetésért bezárnak.

– Igen... Baj?

És szemében egy tudatlan lélek ijedt várakozása figyelt, újból megjelenő könnyei mögött.

Szivar a tarkóját vakarta. Ez a taknyos túlzásba viszi...

– De minek kellek én oda? Add meg a címemet.

– Az teneked nincs... De ha nem akarod...

– Hm... Majd beülök szembe a kocsmába. Mert ha lehet bezárás nélkül, akkor minek?

A lány bólintott:

– Úgy is jó lesz. A fő itten a te érdeked, Szivar.

A jassz majdnem mondott valamit.

Annyit látott a kocsmából, hogy Prücsök a vörös káplárhoz megy.

– Kérem, tessék jelenteni a Mervin úrnak, aki itt a fej, hogy gyilkosságért jöttem.

– Elmenj innen, amíg jókedvem van.

– Én a fejhez jöttem, és maga itten egy láb. A láb, az kirúghat egy áltetemet, de a gyilkosság ügyét nem lehet ezzel mellékvágányra terelni az ügyészségen.

A vörös káplár habozott.

– Kit öltek meg?

– Egy randa, vörös káplárt.

– Te! Ha én megütlek...

– Azt hiszi, hogy maga itt az egyetlen randa, vörös káplár? Meglátja, ha mostan elküld, baja lesz! Bár elismerem, hogy itt a valóság a látszat ellen szól.

– Ide hallgass! Ha bemész, és kiderül, hogy bolonddá tettél...

– Maga ne fenyegetse a feleket! Majd úgyszólván kiderül, hogy az én papám egy titkos tábornok, és magát jól elbocsátják!

...Szivar látta bemenni a leányt. Idegesen felállt. Ebből elég. Képes és feljelenti őt ez a kölyök. Majd bolond lesz, hogy bevárja.

– Fizetni!

Körülbelül akkor lépett Prücsök egy fiatalember elé, a második emelet 18-as számú hivatali szobájában.

– Kérem, én Mervin kormánybiztos, vizsgálóbíróhoz jöttem, gyilkossági emberölésért.

– Kit öltek meg?

– Csak neki mondhatom. Főbenjáró hadi ügy. Egy titkos virágárusnét, aki civilben mint Zöld Kacaj táncolt az orfeumban, megöletett valaki. Egy Tuskólábúnak jelzett papírt találtak vérbe fagyva a halottnál. Ez a tettes!

– Mit mesél itt? Kit öltek meg? És ki a tettes?!

– A halott környékén csak egy vörös káplárt láttak. De kérem, itt a vizsgálóbíró kormánybiztos úrral kell értekezni...

Szivar megúsza! Egyszer csak látja a kocsmá ablakából, hogy valaki röpül...

Azután a jól ismert bömbölés hallatszott.

Azonnal odasietett. A járőkelők ismét kíváncsian megálltak.

– Most már elég legyen! – mordult a leányra szigorúan.

Prücsök jól mellbe vágta.

– Azt a mindenségit!

Fölkapta a visítózó leányt és vitte...

...Ki volt ez a Prücsök nevű leány, aki így bánt Szivarral, ezzel a komor apaccsal, anyai főfelügyelő régi, meghitt ismerősével komoly bűnügyek kapcsán? Vagy másfél éve, hogy feltűnt, mint valami meséből, egy kis virágkosárral, és nem tartozott senkihez. Ezen az alapon mindenkit foglalkoztatott.

Babette anyónál lakott, a kikötő csarnoka mellett. Babette anyónak saját ingatlana volt. Telekkönyvileg bejegyzett, helyrajzi számmal bíró épület. Az épület helyrajzi számmal ugyan rendelkezett, de kőfallal, pincével és padlóval nem, mivel egyszerű deszkabódéhoz ilyen komplikált helyiségek nem tartoznak. A bódé elején egy lakattal lezárható, faszalúval ellátott nyílásban reggel ötkor megjelent Babette anyó, mert ilyen halakkal kellett kereskednie. Babette anyó csak annyiban különbözött a mesebeli boszorkánytól, hogy ennyire csúf, jellegzetesen boszorkány külsejű öregasszonyt álmában sem látott mesekönyv-illusztrátor. Pedig állítólag a mesekönyv-illusztrátorok foglalkozásához hozzátartozik, hogy vacsorára szívós marhahúst esznek, és előre megfontolt szándékú lidércnyomásban töltik az éjszakát, hogy a megálmodott modelleket lerajzolják Andersen és Hauff műveihez. Ahhoz, hogy egy illusztrátor Babette anyóról álmod-

jék, legalábbis apró szögeket kellene vacsorára ennie. Akkora görbe, nagy orra volt, amilyen csak a hangyászoknál látható, néhány szál kócos, ősz haja szerte állt kopaszodó fejbőréről, és négy hatalmas bibircsók az orrán, továbbá néhány szőröcsomó egyenesen visszataszítóvá tették. Sorvadt ínyéből kiálló két szemfoga, ezer ránc, széles, ormótlan termete tökéletesen egészítették ki a rútság és vénség minden kellékével valószínűtlenül dús mértékben megáldott, vagy talán megátkozott külsejét.

Pocolek, a kazánkovács azt meséli, hogy egyszer éjszaka látta Babette anyót seprűn lovagolni, és bár igen részeg volt, felelősségének tudatában állítja, hogy nem tódít. A kikötő babonás népe félt a kofától, mert egy matróz, akit megátkozott, elsüllyedt a Bermudáknál. Egy másik matróz őt átkozta meg, ezt fejbe verte egy lavórral, hogy az illető kórházba került. A kikötő babonás népe sok mindenfélében hisz, és szívesen tiszteli a titokzatos egyéneket, különösen, ha ezek adott esetben fejbe ütnek valakit egy lavórral.

Hogy a látszat mennyire csal, annak élő példája volt Babette anyó, aki harcias kofa léteére és torz külseje ellenére jólelkű, becsületes, igazszívű asszony volt.

Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint Prücsök esete, akit magához vett, miután ez feltűnt egy reggelen virágkosarával, roppant cipőjével, ijedt és egyben dacos gyerekarcával, hontalanul és elhagyatottan, mintha a nyugtalan nagy tenger dobta volna partra, likacsos, sima, fehér kövekkel, zománcfényű kagylókkal együtt, valahonnan a világtenger kellős közepéből.

Babette anyó egy alkalommal, este kilenc óra után, meglátta a leányt szomorúan üldögélni valahol a szárazdokk környékén. Ekkor nagyon lehordta, megráncigálta a haját azon az alapon, hogy az ő idejében még másképpen nevelték a fiatal lányokat, egyet lódított a karján, és hazavitte az ingatlanába.

– Mars! Fiatal leánynak este semmi keresete a kikötőben. Nem szeretem az ilyet! Egyedül mászkálni, alkonyat után!

– De nekem nincsen...

– Ne lefetyeljen, mert kaphat egyet, hogy a fal adja a másikat! Itten Babette anyóval beszél! Nem éppen a puha szívemről vagyok híres. Mozogjon, mert fejbe vágom a virágkosarával!

Tiszta dolog volt, hogy ez az éltes hölgy nem az üres szavak embere. Prücsök hát engedelmesen követte. A bódéban már felhagyott Babette anyó a körülményes megszólításokkal, és egy kosár halat arrébb lökve, ekképp szól:

– Eredj a kuckóba mosakodni, és edd ezt a heringet vacsorára. Ott fogsz aludni a hordó mellett, és aszondom, itthon légy hétre, mert megismered a kezemet!

– Mi köze a nagysádnak hozzám?

– Az, hogy kitepem a füledet!

Vagy kielégítő volt ez a magyarázat Prücsök számára, vagy a füleit akarta megkímélni, annyi bizonyos, hogy nem kérdezett többet, és ott lakott Babette anyónál, egy

sarokban elhelyezve a virágait is. Ez a megoldása különben a rejtélynek, amit Lord Gotschild halála napjáig nem értett: hogy miért volt az Operába küldött virágok között két csokor pompás rhododendronnak átható heringszaga, ami e virágoknak különben nem sajátjuk.

Szivarral állandó hadilábon állt a kofa, minthogy a kikötőváros lakosságának nagy részét heves szavakkal korholta naphosszat, mivel „a gyanús, éhenkórász naplopókat” nem szerette.

Most is, ahogy megpillantotta a leányt és a csirkefogót, nem mulasztotta el bölcs észrevételeinek egyikét:

– Maga jobban tenné, ha elmenne csomagot hordani, nagy, erős ember, hogy sülné ki a szeme, csak lopja a napot, meg ki tudja, mi mindent.

Szivar megszokta személyének részletes jellemzését, hát csak annyit felelt, hogy nem kíváncsi Babette anyó lefetyelésére. Mire Babette anyó megjegyezte, hogy alkalomlag Szivar fejét beveri a redőnyhúzóval.

– Azt adja magának a jó Isten – mondta erre Szivar –, hogy egyszer ne csak a száját jártassa!

Így társalogtak egymással, párbajozó urak módjára, bizonyos előírászerű távolságból.

Annak ellenére, hogy Szivar verekedései kapcsán előnyösen ismert egyéniség volt errefelé, a Babette anyóval előbb-utóbb elkerülhetetlennek látszó kényszerű kimenetelle bizonytalannak tűnt, tekintve az éltés halárusnő harci eszközeit, melyek közül különösen a lavórt kezelte olyan félelmesen fejlett technikával, mint az ifjúsági regényekben szereplő szíu indiánok nevezetes harci bárdjukat.

– Hallgasson már! – szólt rá Prücsök. – Szivar a barátom, és szükségem van rá.

– Majd te is kaphatsz egyet... – dörögte halkabban, és inkább egy perpetuum mobile lényegéből adódó egyhangú zakatolással, miközben bement.

– Várjál, Szivar! – kiáltotta a leány, és roppant cipője csoszogó zenei aláfestésétől kísérve elsietett mentora után, aki éppen vízzel locsolt egy kosár halat, és az említett perpetuum mobile törvényeinek engedelmességgel még mindig éhenkórászokról és naplopókról dűnnyögött, akiknek használati tárgyai egyikével (lavór, redőnyhúzó, kávédaráló stb.) jól a pofájukba vág, hogy megemlegetik. De ez már inkább csak halk meditáció volt, miközben halait figyelte, és előre- vagy hátracsúszó fejkendőjét megigazgatta, vagy csomóját szétbontva állta alatt újra megkötötte. Később a boldogult férjéről is említést tett, és ebből az alkalomból számos szoknyáinak egyikébe megfújta az orrát, mint valami havasi kürtöt.

Prücsök, a többszörösen kidobott kémnő, segített a halakat válogatni, azután derekához szorított virágkosárral kisetett a kunyhó elé Szivarhoz, aki a legjobb barátja volt. Jó darabon még, mintha a halasbódé voltaképpen egy óceánjáró motorháza lenne, utánuk döngöcsélt Babette anyó örökmozgó szája, és ez alkalommal Szivarral kapcsolatban a szeneslapátot egy drótkéfével kombinálva részesítette előnyben.

A zöldségszagú, forró sikátor zsvivájában siettek egymás mellett csendesesen. Valahol a kikötőnegyed tetejéről alkonyattájt vízszaggal árasztották el az utcákat, és az elvált gránitkockákon lefelé vágató áradat gyümölcshéjak, rongyok, papírok, döglött halak és kagylók tömegét sodorta bugyborékoló, zavaros folyamában, néhol egy-egy csatakos szemétdombbá terebélyesedett valami akadály köré, ahol azután mindenféle színű és fajtájú, teljesen mezítelen gyerekek kutattak hosszú pálcákkal, visítózva és nevetgélve, és nedves bőrükön sárga villanásokkal megcsúszott az özönlő napfény.

– Hé, hó... Halló, Szivar! Nézd, a Prücsök!

A vidám külváros csenevész emberpalántái naphosszat jelezték az áthaladókat, ami nemegyszer hasznos értesülésnek bizonyult, ha valakinek oka volt rá, hogy bizonyos ismerőseit elkerülje.

Amikor a rakodóhoz értek, Prücsök a homlokára csapott:

– Először most megyünk a Zenélő Patkányhoz.

– Mifénét keresel ott?

– Ott van egy benzintöltő állomás, ahol megállhatnak a halottak.

– Egész buta vagy te! Miféle halottak állnak meg a benzintöltőnél?

– Mert te nem érted a kikötői kulisszadolgokat, azért vagy te egy buta, Szivar. Ha a furgonsofőrnek utasa van, és megáll egy kocsmá előtt inni, azt kiteszik az állásából. De erre ő ad a benzinkutas fiúnak öt sout, amitől az úgy csinál, mintha töltené a kocsit tankját. Erre nem szólhat senki. Halott vagy nem halott, a motor az ő benzinjét időnként megkívánja, mint Korn Atya a tubákat. Na most a sofőr meg külön elmegy valamerre tankolni, szintén felvesz a további útra szükséges mennyiségű pálinkát. De ha csak úgy leáll egy kocsmá előtt, fekete kocsival, hát az kizárt nonszensz...

Nézd csak, ott áll!

Szivar, ez a komor jassz, azon tiszteletteljes oldalpillantásai egyikével nézett a lányra, amellyel titokban, csodálkozva és gyanakodva figyelte olykor, mintha így szólna önmagához:

„Csakugyan egy prücsök ez a Prücsök? Nem szabályos bestia esete forog fenn, igen sok ésszel, ravaszsággal, e búbajos kis ártatlan prücsök álcájában?”

De a nagy, tiszta, szomorú szemek, a gondozatlan, pápuaszerűen göndör, erős fekete haj, a hófehér ijedt kis gyerekarca, amelyen elszántság és dac vibrált keresztül egyszer-másszor, ha nyomban és habozás nélkül megtette, ami örültség éppen eszébe jutott, a dallamosan szórakozott járás a túlméretezett cipőkben, és csípője mellett lengő két szelíd karja, hogy ez a valódi árva, ártatlan 16 éves Prücsök, az eredeti, zöld csomagolásban.

Ha nem igaz, akkor ő ne legyen többé Szivar, az elsőrangú fenegyerek.

Az bizonyos, hogy ebben a kiszámíthatatlan tacsizóban, aki magánügyeivel állandó elfoglaltsághoz juttatta a kikötői lakosság zömét, mintha itt más dolga (vagy pihenni-valója) nem is lenne senkinek; szóval, annyi bizonyos, hogy néha, kiszámíthatatlan örültségei közben megcsillan valami rendkívüli.

Tehetség?... Ész? Vagy ösztön?

Mi köze ehhez neki?

És különben is, mit mászkál ő itt ezzel a taknyossal, mint valami vén bernáthegyi eb vagy ifjú mameluk testőr? Szivar ő vagy dajka?...

Ezt a marhaságot nem csinálja, és ha segít is a kölyöknek, nem hagyja a nyakára nőni. Azt már nem!

– Te, Szivar! Adj pénzt.

– Mi? Hülye vagy? Egy frankom van, az kocsmára kell.

– Nekem is.

– Kocsmába mész?

– Igen. És kell a frankod snapszra. Add nekem, Szivar, ha lelked van.

– Minek a snapsz?

– Kidöntöm könyökkel. De rendelni muszáj. Így nincs semmi tekintélyem.

– Nem adok.

– Pukkadj meg!

És fütyült. Ez a kölyök rém szemtelenül tud fütyülni. Majd egyszer felpofozza, az lesz a vége.

De nem tette. Sőt, amikor Prücsök, mint egy tamburát, térdéhez csapkodta a kosarat, és valami oknál fogva igen hamisan fütyült, ami egyébként nem fordult elő, a jassz jobban megnézte.

És akkor látta, hogy Prücsök szeméből két nagy csepp gurul le az arcán.

– Bőgsz?... Mi?

– Semmi közöd... Én egy magányos árva vagyok. Törődj a kutyáddal.

Szivar irtó dühös lett. Ezt a kölyköt nem lehet kibírni.

– Nesze a frank, és siessél, mert esni fog!

– Nem kell...

– Mit izélsz itt?... Mondtam, hogy nem adom?

– Neked kell kocsmára. Nem ezt mondtad?

– Ezt fenntartom. Nekem köll kocsmára, de mert neked is köll, hát odaadom, miután így nincs tekintélyed, és szépen kérted.

– Nem kértem szépen. Azt mondtam, pukkadj meg.

Mit akar ez a szemtelen?

– Köll vagy nem?

– Köll, de úgy, hogy nem kérem szépen, és te mégis adod. Vagy nem köll. Add a kutyádnak, az nem árva... És szépen kér.

– Nekem nincs kutyám. És itten van, ahogy akarod, de elvedd, amíg jókedvem van, mindenit a csavaros fejednek.

Prücsök átvette a frankot, és azon nyomban vigyorogni kezdett, szélesen, csúfon-dárosan, diadalmasan.

– Csak te morogj, Szivar. Ha a férfiak morognak, akkor olyanok, mint a dresszurált medve: dörmög az orrába fűzött drót miatt, de mégiscsak utána megy, amikor húzák... Fogd ezt a kosarat, Szivar, és várjál...

Szivar, ez a talpig komor apacs, ismét gyanakodva nézett utána. Valódi prücsök ez a Prücsök?

Mindegy! Ezzel a taknyossal végzett. Hogyne! Majd beáll pesztrának ősz hajjal, két aranyfoggal és negyven centiméteres zsebkésével – gondolta dühösen, ahogy ott ácsorgott, kezében egy kecses virágkosárral. És arra járó ismerősei közül többen is kinevették.

Hát ennek most vége lesz!

Közben zuhogni kezdett a zápor, és megázott alaposan, mire úgy másfél óra múltán, bájos mosollyal megérkezett Prücsök.

– Remélem, nem vártál soká?

A férfi morgott valamit, és a leány megindult előtte.

– Csak vidd a kosarat, Szivar, én megütöttem a karomat – szólt még hátra könnyedén. – És ne is morogj, mint a denaturált medve. Fáj a karom.

– Te mindig hazudsz – felelte a komor jassz.

Pedig most kivételesen igazat szólt Prücsök.

Megsebesült. Merénylet áldozata lett.

Így történt a bűnügy.

Prücsök sietve érkezett a Zenélő Patkányba. Csak éppen mintha egy snapszot akarva lehajtani. Kirúg Hümér poharát mosott egy gömbölyű kefével a söntéspolcnál.

– Szervusz, kancsal.

Így hívta a csapost, mivel tudta, hogy ez idegesíti. Kirúg Hümér ugyanis olyan kancsal volt, hogy mindenki fedezéket keresett, amikor megrázta a szódásüveget, hogy spricceljen. Előfordult, hogy a pohár helyett a húslevesbe fröcskölte az ásványvizet.

– Valami snapszot adj, de erős legyen – szólt Prücsök.

– Elhordd magad, te taknyos!

– Tessék kiszolgálni!

Ott volt Mathias, a furgon sofőrje és egy úr viharkabátban, akit Álmos Elefántnak hívtak, de Prücsök nem ismerte. Pedig monoklija volt.

A csapos végigmérte gúnyosan a leányt, és betöltött egy pohárkába méregerős rizspálinkát.

– Ne!

Prücsök még sohasem ivott szeszes italt, de Kirúg Hümér dühösítette. Hát nem dönti ki! Jusz is kiissza. Előbb köhögött, aztán elállt a lélegzete. Továbbá bőgni kezdett, és elmondta Kirúg Hümért mindennek. Persze kinevették.

– Mit dühöngsz, Prücsök – kérdezte Mathias fekete sofőrkabátjában, ahogy halotkához illően öltözött a volánál.

– Szemtelen fráter! – kiáltotta, és a csapos elé dobta a frankot. – Majd megmondom Korn Atyának!

– Te akartál pálinkát – röhögött a csapos. – Nem kell fizetni! Ha kedved van rá, máskor is kapsz ingyen.

És visszaadta az aprót. De kancsal volt, hát a földre esett a frank. Prücsök az asztal alá mászott, megtalálta a pénzt, és gyorsan eltette. De azért csak kereste. Azután böngött, amiért nincs meg.

– Fizetni akartál úgyis – mondta Kirúg Hümér.

– De visszaadtad! Most persze direkt dobtad a jégszekrény alá, és te majd megkezesed este. Így könnyű jószívűnek lenni.

– Te szemtelen! Ilyet ne mondj rám. Itt egy másik! A mérges pulyka mindenit!

Miután keresett egy frankot, Prücsök ismét szélesen, szinte négerül mosolygott. És Mathiashoz fordult.

– Nem sikerült a lopódzás. Boncolás előtt lelepleztek.

– Ostobaság – szólt Mathias. – Ha a kormánybiztossal akarsz beszélni, nem ez a módja.

– Én adok egy jó tanácsot, mademoiselle Prücsök – szólt az Álmos Elefánt.

– Ez ki? – kérdezte hangosan a leány.

– Ész Lajos, az Álmos Elefánt – felelte Mathias.

Ész Lajos, az Álmos Elefánt állítólag bírósági ember volt büntetlen előélete idején. Ezt nem ő mondta, hanem többen is felismerték, olyanok, akik jártak a bíróságon. Egyesek szerint ügyvéd volt, mások altisztnek mondták, és valaki határozottan állította, hogy zsemléket árult a büntető törvényszék folyosóján. Abban valamennyien megegyeztek, hogy jelentős funkciót töltött be bírósági környezetben.

– Nem jól csinálja, kislány, a dolgát – mondta Prücsöknek. – Lényegileg nem ismerem, de annyit tudok az ügyéről, hogy dr. Mervin kormánybiztos úr őexcellenciájához akar bejutni.

– Annyit tudhat. De miért nem csinálom jól? – mondta némi gyanakvással, mert bizalmatlanságot keltett benne, ha magázták. Azonfelül Ész Lajosnak egyik szemén hályog, másikon monokli volt. Prücsök képzeletében a vakság jóindulatú, sőt bölcselkedő egyének tulajdonsága, bár nem olvasta Homéroszt, mivel Babette anyó és Szivar irodalmi érdeklődése két egyforma részre oszlott szerelmi és bűnügyi történetek között. Mert az emberek valamilyen érthetetlen oknál fogva szeretik, ha olvasmányaikban műkedvelő badarságokat mesélnek arról, amit ők személyes tapasztalataik alapján jól ismernek. Homérosz művei, mint általában a klasszika-filológia egészében véve, távol állottak Prücsöktől, de mégis bölcsként tisztelte a világtalan embert, tehát szerinte Ész Lajos fél szemére bölcs volt. De másik szemével, még útban jelenleg az örök homályon túl feltalálható bölcsességhez, egy nagyon vastag monoklit viselt, hogy zavaros körvonalakban lásson valamicskét!

Ez volt a baj! A monokli!

Némely ember a nép ősi monokliellenes hangulatát csírasetjtjeiben hozza magával. A legsúlyosabb rövidlátó sem nézi olyan rossz szemmel a monokliját, mint egyszerű embertársai. Ki tudja miért? Nyájas családapákból adott esetben marcona sans-cu-lotte-ok válnak a kerek lencse pusztá megpillantásától.

Prücsök impulzív leánylelkében is nyomban felcsendült a kispolgár indián csatakiáltása: mit hengez azzal az ablaküveggel.

E harckiáltás oka, hogy annyi szemérmes polgár csakugyan ablaküveget hord, mert ha jobb szemére erős lencsét kellene illesztenié, óvatosan drótkeretes szemüvegbe foglalja, amivel együtt jár, hogy bal szemére ablaküveg kerül a csíptetőbe. De a békés ember még erre is képes, semhogy kimondják rá repülő söröskancsók és rövid pofokodások gyújtó harci riadóját: „mit hengez azzal az ablaküveggel?!”

Ez az oka, hogy Prücsök egy agresszív váll- és csípőfordulattal visszatekintve a saját háta felett, így szólt:

– Majd pont maga tud valami okosat.

– Ez a férfi Ész Lajos, és csavaros agyberendezése van – ajánlotta Mathias a monoklist. – Ért a joghoz is.

– Úgy?... Maga ügyvéd?

– Eléggé.

Most jobban megnézte.

– Miért nem ismerem magát?

– Hosszú ideig nem hagytam el lakóhelyemet.

– Mikor szabadult?

– Ész Lajos beteg volt – magyarázta Mathias.

A kopasz tudós megtörölte monokliját.

– És egy főművet diktáltam a jelöltemnek.

Mikor nyilvánvaló lett, hogy jelöltje van, megszűnt a monokliellenes előítélet.

– Ha rám hallgat, akkor beszélni fog doktor Mervinnel, aki mint vizsgálóbíró került a bűnügyi, majd a politikai osztály élére, főiskoláit Metzben végezte, Gabrone büntetőjogásznál tanult, mint gyakornok, és atyja Bernard márki, St. Foulgeos előnévvel, az utolsó hűséges royalista, amit stréber gyermeke a ranggal, címmel és a vele járó mélységes ráfizetéssel együtt megtagadott, amikor a köztársaság szolgálatába állt. Ez dr. Mervin curriculum vitaéje.

A leány most már mély tisztelettel tekintett rá, és ezt kérdezte:

– Mondja, Lajos, maga érti, amit mond?

– Néha pillanatokig úgy érzem, igen. De már sokat javult ez az állapotom. Most üljön le, gyermekem, segíteni fogok magán.

Ezt olyan határozottan mondta, hogy a leány nyomban szót fogadott.

– Nyolc éve nem olvastam újságot. Tekintsen hát engem egy Csipkerózsikának.

– Ez nehéz lesz, mert maga nem szép, de megpróbálom, ha kívánja.

Kirúg Hümér megcélzott az ablak peremén egy legyet, és ráfröcskölt a szódából. Ész Lajos megtörölte az arcát.

– Mi a maga ügye voltaképpen?

– Atyám, ki Lyonban született, és tanulmányainak befejeztével elvégezte iskoláit, orvos lett, és Decouxnak hívják.

– Ismertem – szólta Ész Lajos, és maga elé nézett bágyadt szemhéjakkal, világtalan tekintettel.

Ezért a merengő, lankadt arckifejezéséért nevezték Álmos Elefántnak.

– Atyámat elítélték két évvel ezelőtt, mert ráfogták, hogy merényletet végzett az excellenciás kormánybiztos, dr. Mervin vizsgálóbíró ellen. Ez szerintem légből koholt állítás.

– Hát nem tudom... – mondta bizonytalanul Mathias. – Nagyon gyanús volt az öreg.

– Mégis nem igaz! – kiáltotta a leány. – Higgye ezt el, Rózsacsípte úr! Mert az apám gyógyít, nemhogy ölne.

– És a revolver? – szólta Kirúg Hümér.

– A gyilkoláshoz nem bizonyíték köll, hanem gonoszság! Azt meg nem találtak a papámnál. Te egy undok, kancsal, kültelki csibész vagy.

– Hagyjuk ezt a tényállást – szólta legyintve Ész Lajos. – A csapos elleni bizonyítás nem menti tisztelt apját. El kellett ítélni.

– Hát erről van szó! Hogy most a Kmetter Bubi meg a többi halászok már három hete suttogják, hogy egy haldokló tetem vallotta nekik: ártatlan az atyám.

– Nem alapos ok. Perújításhoz ítélet után felmerült tárgyi bizonyíték kell. Vagy különösen döntőnek látszó tanúvallomások, amelyek utólag jutottak a védelem tudomására.

– Én megmondom őszintén: nem vagyok jogász. De itt a papámról van szó. Azért küzdök, kérem. Tegnap hetedszer állítottam meg a kormánybiztost az ügyészégi kapuban. Annak nincs lelke. Most elhatároztam, hogy amikor legközelebb kijön, én a lába elé vetem magamat.

– Az mire jó?

– Hátha orra esik!

– Nem perrendszerű eljárás – mondta Ész Lajos.

Rálehelt a monoklijára, és visszatette megtörletlenül, mintha az éleslátás zavarta volna eddig.

– Nekem győzni kell akárhogy! – kiáltotta határozottan Prücsök. – És nincs más erőm, mint az, hogy itt mindenki velem van, itt szeretnek, és...

Csörömpölés. Prücsök sikolt! Az ablakon egy kő repült be, és vállon találta a leányt.

– Az áldóját!

Egy ugrás, és Kirúg Hümér a söntéspulton át az ajtónál van, kezében a sörcsapoló. Mathias az ablakon át veti magát a merénylő után. Utóbb kiderült, hogy hiába. Nem is látták, ki tette.

Ezalatt a lány lihegve, holtsápadtan, remegő kézzel vizet iszik.

– Istenkém...

– Mi történt? – kérdezi Álmos Elefánt, aki az események hatása alatt sem szűnt meg mélézni.

– Nem látta?... Vagy igaz... Egy követ dob... De hiszen ez levél!

Egy papír volt a kőre csavarva.

– Eltűnt! – érkezett lihegve a csapos és a furgon sofőrje. De ha elkapom, aki volt...

– Mi volt a levélben? – kérdezte az ügyvéd.

– Tessék?... Semmi... Nem jól láttam.

Prücsök hazudott. Volt levél, de ahogy belenézett, eldugta gyorsan, mert ez állt benne:

„Kiruk Hümér!

A Korn Adjára szól, sőt a sofőről is megtudja a Világ, hogy városi benzint elad. Rólad meg, hogy mi volt a részek Munier gyűrűjével, továbbá Korn Adjáról, hogy orvgazda. Ha ti tovább is a Prütsög ügyével foglalkoztok.

Megeskudtemm:

Vérfürdő Bill

Jaj Neked K. F. T.”

Ezt eldugta. Mert csúnya fenyegetés volt.

– Nézd, hogy remeg, és egész kék a karja.

– Mert engem talált a merénylet.

– Miféle merénylet? – kérdezte Kirúg Hümér.

– Ezt biztos a Mervin teszi, mert kellemetlen neki, hogy áskálódik.

Ész Lajos nem hitte. Bár nem zárt ki semmit megfelelő bizonyítás nélkül.

– Azt hiszem inkább, hogy a pimasz Netty volt – szólta régi nyugalmába merülten a csapos.

– Üljön le, kisleány – szólta Ész Lajos. – Úgy látom, hogy ebben az ügyben magának elsősorban egy nagyvilági emberre van szüksége.

Ez új szempont volt és érdekes.

– Maga... nagyvilági ember? – kérdezte kissé remegve a leány.

– Az vagyok.

Bizonyára így volt. Pedig pusztán az a tény, hogy már több hete nem viselt nadrágot, elegendő lett volna arra, hogy kétségbe vonjuk állítását, mivel a „nagyvilági élet-hez” e ruhadarab jelenléte mindig is elengedhetetlenül fontos volt.

Hogy megjelenése mégsem hatott botránnyosan frivolnak, a tengerésztszakteknél divatozó hosszú viharkabátja tette. A szóban forgó viharkabát idényszerűségét Ész Lajos életében rendkívül sok körülmény indokolta, ha egy emberi sors szeszélyes változatait kifejezhetnénk meteorológiai értékekkel. E viharkabát felett igen zord nélkülözések hava, jelentékeny hajtórazziák orkánja múlt el, nem is szólva a kemény és mindent elsöprő pofonok süvöltéséről.

Ahol a kabát hajtókéjét széttárják, ott a szemérmes jogász a konzervatív Journal des Mondes egyik példányából éppen azt az oldalt viselte plasztronnak, amelyen André Gide-nek egy ragyogó cikkét közölték.

Mondják, hogy fiatalabb éveiben a Sourire példányaiból alkalmazott megfelelő fehérneműt, de ez régen lehetett. Lassacsán abban a korban volt, amikor az ember már azon mereng, hogy milyen szép lesz, ha rövidesen a Baselban megjelenő Wissenschafts- und Wirtschaftsökonomie megfontolt hangú közleményeit hordja.

– Most mondjon el szép nyugodtan mindent.

Prücsök mesélt. Az Álmos Elefánt figyelmesen végighallgatta. Legfeljebb egy-két kérdést tett fel.

– Az atyja Párizsban praktizált?... Nem kutatták, miért jött Casablancába?

– Nem, kérem. Én sem tudom.

– Maga hogy került ide?

– Szókés következtében. Mert az atyám közelében a helyem.

– Mit állapított meg a helyszíni szemle?

– Semmit sem. Mert azt mondták, kétségtelen, hogy nem kétséges a bűnösség kérdése.

Az Álmos Elefánt elgondolkozva, nagy, tiszta tenyerébe hajtotta a fejét, és hályogos szeme igen szomorúan merült a semmibe.

– A felső rakodó egy földszintes házának tetejéről történt a lövés – szólt Kirúg Hümér, és kidobta cigarettáját az ablakon.

De Prücsök ölébe repült.

– Csak beismerő vallomás alapján lehetett volna mellőzni a helyszíni szemlét. De ez formai hiba. Újrafelvételhez kevés a semmisségi ok.

– A halott vallomásával is kevés?... Ott minden halász tanú.

– Kevés. Ha ráveszi Mervint a helyszíni szemlére, akkor talán megmenti az apját. Sokszor egy ilyen apró forraság rejti egy ügy lényegét... De nehéz lesz. Nincs kellő jogalap.

– Maga hiszi apám ártatlanságát? – kérdezte igaz, bús gyereki könnyekkel két szemében.

– Nem hiszem.

– Hát akkor minek ugrat?... – kiáltott Prücsök, és felzokogott. – Minek kínoz, ha nem hisz?!

– Nem hiszem, hanem tudom: Decoux ártatlan!

HARMADIK FEJEZET

Vérfürdő Bill retteg az egész környéktől

Még a nyugodt sofőrnek is tátva maradt a szája.

– Honnan tudja? – kérdezte Kirúg Hümér.

– Én kinn voltam helyszíni szemlén. A Decoux-perről akkor még nem tudtam. Most látom magam előtt a helyszínt... Decoux ártatlan.

– Maga... megmenti! Igen! Maga megmenti!

– Nem tudom bizonyítani. De a vizsgálóbíró bizonyosan látná az igazat. Az a justizmord oka, mert ez justizmord, hogy nem volt helyszíni szemle... Micsoda barbár jogász ez a dr. Mervin!

Egy különálló hajszálat visszatapasztott a feje búbjára. Mert mindössze néhány szál vörösszőke haj a kitűnő koponya sivár termése. Az egyik ívére támaszkodó, Közép-Amerikában kedvelt hídépítési mód mérnöki elgondolása szerint, merész félkörben fésülte keresztben, jobb fülétől a bal halántékáig.

– Hát mit ajánl nekem, kérem? – érdeklődött Prücsök, és már rettenetesen szeretete Ész Lajost.

– Nézze, kislány, őszintén megmondom önnek...

– Ne önözzön, mert kiröhögöm.

– Az őszintén volt a hangsúly. Tehát közlöm ön... önkéntelenül magával, hogy a legnagyobb úrral is könnyű beszélni, ha nem a hivatalában keresik fel. Irodában senki sem szeret hivatalos ügyekkel foglalkozni. – És ismét rálehel a monoklijára.

– Maga egészen jól beszél – mondta, közelebb húzta a székét, és biztatóan megvergette az Álmos Elefánt mellkasát, amitől André Gide novellája szerény elutasítással felzizent. És Mathias felé is megjegyezte, őszinte dicsérettel: – Ez az Elefánt egy nagyon jó fiú.

– Kedves az elismerés, de térjünk a tárgyra. Ma este a tisztí kaszinóban bált rendeznek. Menjen el, és beszéljen doktor Mervinnel.

– Azt sem tudom, hogy merre lehet az a bál.

– Ismerem a tisztí kaszinót, majd elkísérem.

– Van ott belépés nadrág nélkül?

– Valószínűtlen. De az épületig elvezetem, bár ez is felesleges. A mi Mathias barátunk révén eljut oda autón.

– Becsületszavamra, Lajos, maga nem normális. Hát elképzeli, hogy egy gyönyörű bál előtt megáll a halottasautó, én meg kiszállok talpig estélyi koporsóban, de úgy, hogy ne legyen feltűnés...

Kirúg Hümér, roppant erektől duzzadó alsókarjára dőlve, átköpi a söntés polcon. Most Mathias sapkáját találta a székre felkuperodó macska helyett.

- Akkora szája van, mint egy főkapu – szólt Prücsökre nézve.
- Ahogy én tudom, a katonai ügyészség szomszédságában van a kaszinó. Ha Mathias beviszi magát autón az ügyészségi kórház garázsába, ott csak lesz valami kereti ajtó, amin átmehet a bálba. Ha egyszer bent van...
- Kirúgnak. Próbálva...
- A tiszti kaszinóban egy hölgyet érinteni sem mernek.
- De most rólam van szó.
- Hát, kérem, ez fogas kérdés... Ruhaszerezésben nem érzem erősnek magamat.
- Pedig az kell a bálhoz – mondta a csapos.
- Ruhám esetleg lenne, mert Szivar nevű barátom örömmel lop nekem, de cipő...
– Semmi baj! – mondta Kirúg Hümér. – Amikor Anette megcsalt, visszavettem tőle mindent. Gyönyörű báli cipő is volt közte. De harisnyám nincs.
- Azt Veuve Marie ad neked – mondta Mathias. – Van neki egy pár, öt éve kínálja eladásra.
- Ami a fejfrizurámat illeti – szólt Prücsök –, a Zsebes Mirnix kidauerol. Adok egy frankot, és a kancsal holnap megkeresi a jégszekrény alatt, ami elgurult.
- És felugrott, hogy induljon.
- Fél kilencre érted jövök a kocsival! – kiáltott utána Mathias, a furgon sofőrje.
...Most mentek Veuve Marie-hoz. A jasz rém dühös volt.
- Szóval mi van?
- Semmi az egész. Úgy döntöttünk, hogy te lopsz estélyi ruhát nekem. Szeretnék olyat, amin művirág van.
- Szivar elképedt.
- Miféle hülyeség ez?
- Bálba kell menni. Ezért szerzől te majd ruhát, a Veuve Marie ad harisnyát. Siess, mert még nem árultam...
- A jasz most elejtette a kosarat, mert meglökte valaki, és miközben lehajolt érte, egy őzbőr cipős járókelő fejbe rúgta, hogy szikrázott a szeme.
- Nahát! Rémesen ügyetlen vagy! Ilyen buta Szivart még nem láttam. Szóval a mozi előtt várlak a ruhával!
- Betelt a mérték! Szivar kihúzta magát.
- Csípője mellett rántott egyet a nadrágszíján, azzal a hirtelen szitáló mozdulattal, amellyel a felpúposodó gyapjúzsák tartalmát lazítják, majd lehúzogatta csíkos trikóját, és kezébe vette sapkáját, mintegy illemtudóan.
- Hát nézd, Prücsök. Beszéljünk mostan őszintén és közvetve. A véleményemet hagyjuk, mert nem szokásom pimasz kölket sértegetni. Körülírásnak csak ennyit: te egy szemtelen, undok, hálátlan taknyos vagy, és én leveszem rólad a kezemet. Ez faktum.
- Fejére tette a sapkáját, hetyke bajuszán pödört egyet, és újból megigazította flanelnadrágját, mely a pizsamák poltron életét élte történelmének Szivar előtti idején. Bic-

centett, majd belső zsebéből elővette úri sétabotját, egy felébe tört bambuszt, a tetejébe alkalmazott, mutter nevű csavarral. Mostanában nyugdíjaznia kellett e kedves holmiját, mert a leány körül a keze tele volt munkával napestig.

– Isten áldja, kisasszony!...

– Kisasszony a nagynénéd!

– Az igaz. De a középső fia most csarnoki altiszt lett, tehát ne tessék ajkaira illetni, mert beverem őket. Már kezdhet más hülyét keresni helyettem.

– Olyant, mint te, nem találok! – sírta a leány.

– Részemről a mélységes szívfájdalom!

És megforgatva ujjai között a nádpálcát, amelynek végét a mutter nevű csavar díszítette, de nem pusztán ékesítés céljából, mert jó néhány nyolc napon túl gyógyuló fenyegetéstől kopott simára. Azután a sapkáját is megemelte, és lenéző göggel köszönt:

– Gud báj!

És ment. Így! Ezt elintéztük. Szemtelen kis rongyos. Még ha nő lenne! De ez egy fityfiritty, aki itt sajnálatja magát, hogy szolgálják. Egy gyerek...

Már a sarkon túl volt, amikor egy harsány, kislányos hang utánaszállt, túlcseggve a délutáni lármán:

– Hétkor a mozi előtt várlak. Hozz egy szép laméruhát, és ne késsél! Szivaar!

– Azt lesd – gondolta és továbbment.

Fütyörészve gusztálta a nőket, és időnként megpödörte a bajuszát. Szép szál fiú volt ez a Szivar. Tömött haja, mint a tükör ragyogott, bár Szeplős Nanette, a Miki-egér-árus azt állítja, hogy sülthering-szagú, mert Szivar csak étkezés után fésülködik, de mindenki tudja, hogy Szeplős Nanette bosszúból kompromittálja a fiú odörjét. Ezért két pofont is kapott Rita Kaméliától.

– Halló, Szivar!

Kicsit Bob kiabált át a Nárcisz Park bejáratából.

Itt volt a hivatala, a falhoz dőlve, rózsaszínű nyakvédőben, amerikai filmbajusszal és jól vasalt ruhában. Többen is álltak ott ilyen fiatalemberek, egyforma nyakvédőben, azonos bajusszal. A helyiségből citeraszó és egy alt színezetű női hang hallatszott. Néhány vidám hölgy mosolyogva kinézett az egyik emeleti ablakból.

Szivar megemelte a sapkáját, és intett a hölgyeknek.

– Süket vagy?! – kiabálta Kicsit Bob. Ezt az elnevezést egy külföldi hölgy révén kapta, akivel sok vizálya volt, és fenytés idején azt szokta sikoltani hamis kiejtéssel, hogy „Kicsit üss... Bob, kicsit, mert fáj!” Így lett a fiú neve Kicsit Bob.

– Mit akarsz?

– Hogy van Prücsök?

– Nem ismerem azt a kölket – felelte Szivar. – Levettem a kezemet róla. – És pecsen távozott.

Vörös fényű porszemek szállongtak a forró, zsírszagú délutánban, és a vámház körüli hivatalnokok végezték napi ordítózásait, a fuvarosok visszaéléseiről vélekedve.

A sarkon egy vén, szakállas osztrigaárus fordult be a kordéjával. Zöld levelekre tált kagylói felett a vörös és a fehér üvegek halkán összecsördültek.

– Hé! Szivar! A Prücsök...

– Nem ismerek ilyen nevű rovar!

– Akkor legyen szíves, és mondja meg neki, hogy Kmetter Bubi, a főhalász holnapra osztrigát ad neki bizományba, de korán jöjjön érte.

Vidám élet volt ez. A poros ricsajban jó ismerősök siettek arra, és a Nácisz Park felel pofoncsattogást hozott a szél.

Mondom, vidám élet volt itt.

– Mr. Szivar!... Hahó!

– No mi van? Tán eltévedt itt a hóviharban?

Az amerikai diák, aki árnyképekkel ügynökölt a belvárosban, viaszosvászon tokjával éppen arra ment, és közben meglátta Szivart.

– Én kérem maga: adja ezt Prjucsoknak.

Egy árnyképet húzott elő, amely a leányt ábrázolta.

– Menjen a fenébe, maga mázoló! Semmi közöm a hölgyhöz! Levettem róla a kezemet.

– Ah! I'm sorry...

– Hát ebben maradunk.

Fél karral eltolta a fiút, és továbbment. Mit vannak úgy fönn evvel a kis boszorkánnyal?

Nála véget ért. Amikor éppen ezt gondolta, galoppban érkezett Cefi, a vízfejű Drót, hatéves kisfiú volt, és állandóan egy szál hosszú hálóingben járt. Csinos, értelmes arcához egy felnőtt teste illett volna, hordónyi fejét véve alapul. De a roppant fej roppant okos volt és roppant szomorú. Csúf sebhelyek borították, különösen az ajka felett, ahol mutatóujjával az orrtövét vakarta sűrűn. Mint gyorsküldönc szolgált a külvárosban, és ezért helyi megjelöléssel Drótnak hívták.

Úgy érkezett egy porgömbből, hirtelen fékezéssel, karikalában hajladozva, mint a szélvész.

– Szivar úr! Idevigyázzon! A Prücsök azt üzeni, hogy zöld ruhát tessék lopni, ha lehet, de legyen művirág a derekán!

– Mit mesélsz, te hólyag?

– Hogy zöldet tessék...

– Kotródj, mert rád lépek!

Micsoda pimaszság.

– Egy doboz Caporalt.

A földszintes ház oldalában, ablaknyi kockában süteményeket, vörösbort, feketekávé és Viandox nevű húsleveskockát árult a Gomb Riza, akit kerek, buta babaszeme miatt ne-

veztek így. Valamikor gőzmosodája volt a kövér hölgynek, de ezt egy bohém kárpitos ismerőse elitta, úgyhogy Gomb Riza akkor rövid ideig házakhoz járt mosni. A kárpitos bohémsága azonban nem ismert határt, és elitta Vunier úr lányának a kelengyjét is, az utolsó fehér bóbítáig. Ezért kicsit börtönben voltak. Az üzlet Mahlupek 72 éves nyugalmazott révkapitányé volt. Ez odavette eladónak a szabályosan gömbölyű nőt, és Szivar, a jassz akkoriban havi 45 frank átalányért vette a kárpitost, ha feltűnt az üzlet körül.

Gomb Riza azóta tiszteli Szivart. De lesüti a szemét, ha vásárolni jön, mert Rita Kamélia egyszer flörtből kifolyólag pofon vágta Tolonc Hedviget, hogy eltört az új protézise.

– Tessék a Caporal és a vörösbor. Összesen 25 sou...

Ezt hangosan mondta, mert a 72 éves révkapitány egy kanapén pihent a hátsó szobában, és nyomban felébredt, ha az eladás megszokott hangjai elmaradtak.

Gomb Riza tehát hangosan jelezte az elszámolást, jól becsapta a fiókot, csak éppen a pénzt nem vette át.

– Mondja meg Prücsöknek – súgta lehunyt szemmel –, hogy jöhet nyugodtan vásárolni... Ha tartozik is két frankkal.

– Levettem róla a kezemet, nagysád. Ez faktum. Nem érdekel a kis undok.

Gomb Riza sóhajtott.

– Ön olyan blazírt, Szivar úr.

– Mit csináltam? – kérdezte ijedten.

– Blazírt...

– Riza! – rikácsolta belülről az ősz révkapitány. – Kivel beszélsz annyit?

Szivar továbbmegy.

Teherautók dübörögnek a rakodó felé, és egy ősz ember hegedül az út közepén. A zöldségesszagú, vérpiros alkonyban lárma, csilingelés, ordítás erősödik egyre.

A hír már előtte járt Szivarnak, úgy hogy amikor a Tetováló Frédéric bódéjánál találkozott Prof. Wurmmal és nejével, a varázsló már így köszönt:

– Van szerencsém, nagyérdemű Szivar! Hát miért vette le a kezét arról a lányról?

– Mert egy taknyos.

– Mondtam?! – fordult Prof. Wurmné a férjéhez diadalmasan.

– Mondta. Az tény – bólintott a varázsló. – Emerencia telepatikus lény. De sajnos, nincs kézügyessége.

A nő, amikor megismerkedett férjével, kígyótestű csoda volt. Ezt a harmadik gyerekük születése után nem tehetett többé. De szerette a kígyótestmutatványt, s így lelkileg legalább megmaradt e hulló utánzójának.

Kígyónő volt talpig. Szivar azonban kellemetlen érzéssel tapasztalta, hogy nem szereti, ha méltatlan védencét más is szidja.

– Az nagyon derék lány – szólt barátságatlanul. – Csak szemtelen kissé. Ajánlom magamat.

És továbbment.

A sarkon egy öntözőkocsi fordult be, és Tropp, a bútoros kezdte berakni kerti székeit, mert tudta jól: ha locsolják az utcát, az közeli esőt jelent. Sivalkodó kölkök térdig gyűrt nadrággal rohantak a csörömpölő víztank után, és fröcskölték a vízsugarakat.

– Hé!... Ott az a mafla Szivar!

– Helló, mafla Szivar! A Prücsök jól elbánt veled!

– Te, ha odamegyek!...

A Prücsök-párti utcagyerekek azonban nem félnek senkitől a sintéren kívül. Hogy ez miért van így, azt ki tudná megmondani?

Átalakulnak szavalókóruhá:

– Maf-la Szi-var! Maf-la Szi-var! Maf-la Szi-var!

– Hüüüü!

Éktelen üvöltés. Támadó ugrással felkapja a botot.

Uzsgyé!

A sok kölkök szertefut, mint a kilövellő rakéta sziporkái.

És távolabb sipítják azért is:

– Maf-la Szi-var! Maf-la Szi-var! Maf-la Szi-var!

Ennek is a lány az oka, gondolja, miközben továbbmegy, és szinte dührohamot kap, amikor a sarkon lihegve beéri a vízfejű Cefi:

– Azt üzeni Prücsök, hogy ne tessék mást lopni: zöldet, művirággal, vállán ékkő... Hétre!

– Takarodj!

Most már dühösen sietett.

Szivar Korn Atya üzletéhez ért. De megkerülte a Zenélő Patkányt, és a hátsó ablakhoz osont. Éppen megadta volna a jelt, három kopogtatás Rita Kaméliának, amikor csodálkozva látta, hogy az ablak betört. Mitől tört be? És mikor?

Most egy kő repült el a feje mellett zúgva, hajszálnyira, és a házfalhoz ütődött.

A mindenit!

Körülnézett harciasan, de senkit sem látott. Mifene?... A földre hullott kőre papírt csavartak. Levél!

Még egyszer körülnézett, de mert senkit sem látott, hát gyorsan kibontotta a papírt. Ez állt rajta:

„Ha továbbiakra is foglalkozik a Prücsököknek, úgy szíves értesítésére hozom, miszerint a Jerabek et Co. Céget illető munkája fel lesz jelentve és magát bezárjág mind a pinty. Jó lesz vigyázni mondom.

Vérfürdő Bill

Kiváló tisztelettel:

Ór- és bérnyílkos K. F. T.”